

Migrační politika EU

Evropská unie se v posledních měsících ocitla v migrační krizi. Každým dnem se přes Středozemní moře dostává do Evropy několik desítek až stovek uprchlíků z Afriky. V minulých dnech, díky přetíženým plavidlům, zahynulo přes 900 uprchlíků. Migrační politika EU v novém Čtrnáctideníku.

Tragédie

Dne 19. dubna zahynulo během přepravy 950 osob přes Středozemní moře až 700 lidí v důsledku přetíženého trajektu. Pašeráci lidí migranty uzamkli v podpalubí rybářské lodi, která se vlivem přetížení převrátila a potopila. Jedná se o jedno z nejhorších neštěstí uprchlíků ve Středomoří za několik posledních desetiletí. Současný italský předseda vlády Matteo Renzi v reakci na tragédii požádal lídry zemí Evropské unie o svolání mimořádného summitu. Maltský premiér Joseph Muscat přirovnal současnou migrační krizi ke genocidě. Právě na Maltu potopená loď údajně směřovala.

Nejvíce zatíženou zemí je Itálie, kam podle údajů dorazilo v posledních dnech přes 11 tisíc běženců z Afriky. Celkem 90 % z nich pak utíká přes Libyi. Proto také italská vláda volá nejhlasitěji po stabilizaci tohoto regionu. Podle odhadů britské BBC zahynulo ve Středozemním moři od roku 1988 více než 19 tisíc uprchlíků z Afriky.

Společná přistěhovalecká politika

Migrační politika je relativně mladá politika v rámci Evropské unie. V roce 1999 se díky Amsterodamské smlouvě stala součástí prvního pilíře a postupem času se z ní stala nejdynamičtější politika EU. Komplexní přístup zemí EU má napomoci potírat ilegální migraci, ale také vyzdvihnout přínosy migrace legální (řešení nedostatku pracovní síly, vyrovnání se s nepříznivým demografickým vývojem, posílení hospodářského růstu atd.). Součástí migrační politiky je také program na integraci přistěhovalců

do společnosti členských států EU. Aktivity v této oblasti spadají do kompetence států. Během francouzského předsednictví v roce 2008 byl však přijat Evropský pakt o migraci a azylu. V roce 2012 pak byl vytvořen společný evropský azylový systém, který sjednotil pravidla v oblasti azylu. Cílem společné přistěhovalecké politiky EU je zajistit účinné řízení migračních toků, spravedlivé zacházení se státními příslušníky třetích zemí, kteří oprávněně pobývají v členských státech, a předcházení nedovolenému přistěhovalectví a obchodu s lidmi včetně potírání těchto činností.

Evropský pakt o migraci a azylu

Na začátku července 2008 se sešli ministři spravedlnosti zemí Evropské unie ve francouzském Cannes a odsouhlasili návrh Evropského paktu o migraci a azylu, který byl následně přijat ve dnech 15.-16. října 2008 na summitu v Bruselu. Hlavním přínosem je sjednocení pravidel a přístupů migrační a azylové politiky, tak aby byly shodné ve všech členských státech Evropské unie. Dokument také posílil boj proti nelegální migraci a zjednodušil proceduru návratu nelegálních migrantů. Pakt obsahuje pět cílů:

- Organizace legální migrace a podpora integrace
- Boj proti nelegální migraci
- Zlepšení ochrany vnějších hranic
- Sjednocení azylové politiky
- Spolupráce se zeměmi původu a tranzitu

Evropská přistěhovalecká politika je tedy souhrn aktivit EU se společným politicko-filozofickým základem vedoucím k usměrnění migrace s ohledem na potřeby států a EU jako celku. Tato politika má velký vliv na zaměstnanost a demografický vývoj v celé Evropské unii. Po Lisabonské smlouvě získala v této oblasti silnější postavení Evropská komise, která přenesla odpovědnost na svou agenturu Frontex.

Frontex

Nařízením Rady Evropské unie č. 2007/2004 z roku 2004 vznikla Evropská agentura pro řízení operativních spoluprací na vnějších hranicích členských států Evropské unie. (*Frontières extérieures* for "external borders", FRONTEX). Hlavním cílem této agentury je spolupráce zemí EU na externích hranicích EU. Mezi cíle je zahrnut boj proti ilegálním imigrantům, obchodu s lidmi a teroristické infiltraci EU. Sídlem agentury Frontex je Varšava.

Ačkoli za ostrahu vnějších hranic nesou odpovědnost především členské státy Evropské unie, Frontex usiluje o uplatňování stávajících a budoucích opatření EU v oblasti řízení těchto hranic. V tomto kontextu se „vnějšími hranicemi“ rozumí pozemní a námořní hranice, letiště a přístavy, na nichž se uplatňují ustanovení právních předpisů EU o překračování vnějších hranic členských států osobami.

Mezi hlavní cíle Frontex patří:

- koordinace operativní spolupráce mezi členskými státy;
- rozvoj společných integrovaných modelů hodnocení rizik;
- pomoc členským státům při odborné přípravě pohraniční stráže;
- vysílání pohraničních jednotek rychlé reakce do členských států.

Frontex je institucí Evropské unie s právní subjektivitou. Hlavním orgánem je výkonný ředitel, který je při výkonu své funkce a povinností plně nezávislý. Výkonného ředitele jmenuje správní rada na dobu pěti let. Zástupce výkonného ředitele je jeho náměstek. Správní rada se skládá ze zástupců všech členských států Evropské unie, přičemž platí, že každý stát může vyslat do rady jednoho člověka. Každý stát vybere také jednoho náhradníka. Součástí Správní rady jsou i dva zástupci Evropské komise. Evropská komise jako celek pak jmenuje dva náhradníky Správní rady. Funkční období člena Správní rady je čtyři roky s možností jednoho opakování. Agentura Frontex je financována formou subvence Evropské unie, příspěvků zemí, poplatků za poskytnuté služby a dobrovolných příspěvků. Rozpočet agentury je stanoven na 2,9 milionu eur na měsíc, což v roce 2014 činilo celkem 89,1

milionu euro. Není bez zajímavosti, že v roce 2011 byl rozpočet agentury až 118 milionů eur.

Pozice České republiky

Ředitel odboru azylové a migrační politiky ministerstva vnitra České republiky Tomáš Haišman si myslí, že celá migrační politika Evropské unie by se měla přebudovat. Podle něj by se lidé na trajekty ve Středozemním moři vůbec neměli dostávat. Podobné stanovisko zastává také předseda ODS Petr Fiala. Předseda vlády Bohuslav Sobotka vidí řešení v uklidnění konfliktů v Libyi a Sýrii. Podle Tomáše Haišmana je největší problém obchod s lidmi, v němž se točí velké peníze. Evropská unie podle něj o tomto problému dlouhodobě ví, ale adekvátně nereaguje. Navíc podle Haišmana selhává kromě migrační politiky také evropská politika sousedství.

Dubnový summit

Dne 23. dubna se konal mimořádný summit EU k řešení migrační krize. Jednání přineslo tzv. Plán 10 bodů, na němž

Akční plán v 10 bodech

1. Na operace ve Středomoří a rozšíření zásahů v rámci mandátu agentury Frontex půjde více peněz.
2. Pašerácká pravidla budou systematicky vyhledávána a likvidována.
3. Příslušné agentury EU budou intenzivně spolupracovat při odhalování praktik a financování pašeráků.
4. Azylový úřad EU pomůže Itálii a Řecku vyřizovat žádosti o azyl.
5. Členské státy zajistí snímání otisků prstů u všech migrantů.
6. Budou zvaženy možnosti pro nouzový mechanismus přemísťování azyliantů.
7. Bude spuštěn unijní dobrovolný pilotní projekt přesídlování osob potřebujících mezinárodní ochranu.
8. Bude zaveden nový program pro rychlé navrácení nelegálních migrantů.
9. Zintenzivní se spolupráce se zeměmi sousedícími s Libyí.
10. Tzv. styční úředníci pro přistěhovalectví budou ve třetích zemích vyhodnocovat migrační toky a posilovat úlohu Delegací EU.

se představitelé členských zemí shodli.

(zdroj: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/news/150422_summit_migrace_cs.htm)

Zdroje:

- TICHÝ, Luboš a kol. Evropské právo. 4. vydání, Praha: C.H.Beck, 2011, ISBN:978-80-7400-333-2.
- http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-566_en.htm
- http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_immigration/33216_cs.htm
- <http://zpravy.aktualne.cz/zahranici/z-evropskych-vod-budujeme-hrbitov-mini-maltsky-premier/r-50b5314a333e11e38f380025900fea04/>
- <http://m.rozhlas.cz/plus/ranniplus/zprava/poslanec-gabal-priliv-uprchliku-bude-narustat-a-muze-rozlozit-celou-evropu-1480421>
- <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/308351-dalsi-tragedie-ve-stredozemnim-mori-zemrelo-az-700-uprchliku/>
- http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_immigration/10038_cs.htm
- <http://www.migraonline.cz/cz/e-knihovna/evropsky-pakt-o-migraci-a-azylov-spolocene-imigracni-pravidla-pro-clenske-zeme-eu>

